

INSTITUTO CERVANTES

Directora
Director
Carmen Caffarel Serra

Secretaria General
Secretar General
Carmen Pérez-Fragero

Director de Gabinete
Director de Cabinet
Manuel Rico Rego

Director de Cultura
Director de Cultură
Rufino Sánchez García

Subdirector de Cultura
Subdirector de Cultură
Iñaki Abad Leguina

LUCES, CÁMARA Y... ¡CIENCIA!
MUESTRA DE CINE CIENTÍFICO ESPAÑOL

www.asecic.org
www.cervantes.es

LUMINI, CAMERĂ ȘI ...ȘTIINȚĂ!
PROIECȚII DE DOCUMENTARE ȘTIINȚIFICE SPANIOLE

Organiza
Organizează
Instituto Cervantes

Jefe del Departamento
de Actividades Culturales
Șef al Departamentului
de Activități Culturale
Ernesto Pérez Zúñiga

Coordinación general
Coordonare
Luz Bejarano
Almudena Pérez de Armiñán

Administración
Administrare
José Javier de la Fuente
Javier Sanz

Con la colaboración de
Au colaborat
Mercedes Molins
María Porras

Diseño gráfico
Design grafic
Jaime Narváez

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA
DE CINE E IMAGEN CIENTÍFICOS
ASOCIAȚIA SPANIOLĂ
DE FILM ȘI IMAGINE ȘTIINȚIFICE

Presidente
Președinte
Mariano Cebrián Herreros

Secretario General
Secretar General
Rogelio Sánchez Verdasco

Vicesecretaria
Vice-secretară
Mª Luisa Ortega Gálvez

SESIÓN 01 / SESIUNEA 01 (19 de mayo, a las 18:30 horas / 19 mai 2009, ora 18:30) -----

Misa Rumi. Pueblo solar andino | 08 |
Misa Rumi. Sat înșorit din Anzi | 10 |

Calentamiento global. Un problema del tamaño de un planeta | 12 |
Încălzirea globală O problemă de dimensiunea planetei | 13 |

Río Tinto. Marte en la Tierra | 14 |
Río Tinto. Marte pe Terra | 16 |

SESIÓN 02 / SESIUNEA 02 (20 de mayo, a las 18:30 horas / 20 mai 2009, ora 18:30) -----

En busca del mundo perdido. Expedición Gacela Dama | 18 |
În căutarea lumii pierdute. Expediția Gazella Dama | 20 |

Atapuerca: patrimonio de la humanidad | 22 |
Atapuerca: patrimoniu al umanității | 23 |

Tramosos | 24 |
Animale-capcană | 26 |

SESIÓN 03 / SESIUNEA 03 (26 de mayo, a las 18:30 horas / 26 mai, ora 18:30) -----

Las últimas hoces | 28 |
Ultimele seceri | 29 |

Santiago Ramón y Cajal: las mariposas del alma | 30 |
Santiago Ramón y Cajal: fluturii din suflet | 32 |

SESIÓN 04 / SESIUNEA 04 (27 de mayo, a las 18:30 horas / 27 mai, ora 18:30) -----

El lince ibérico | 34 |
Linxul iberic | 36 |

Mundos diminutos. Las charcas efímeras | 38 |
Lumi minuscule. Bălți temporare | 40 |

Antártida, la vida en el límite | 42 |
Antarctica, viața la limită

Introducción

5

Surgida de la colaboración entre el Instituto Cervantes y la Asociación Española de Cine e Imagen Científicos, esta muestra nos brinda la oportunidad de profundizar en temas de extraordinario interés y nos recuerda que la ciencia no es algo lejano y ajeno, sino que está presente en todo cuanto nos rodea. La muestra abarca un amplio abanico de temáticas, a través de una perspectiva sencilla a la par que rigurosa. Con la elección de estos documentales se ha tratado de resaltar distintos aspectos de la investigación en los países de habla hispana, haciendo especial hincapié en los avances científicos y la preservación del medio ambiente: desde la microbiología hasta la zoología, de la antropología a las expediciones científicas, pasando por temas de actualidad, como el cambio climático, además de ahondar en la biografía de nuestro científico más reconocido, Ramón y Cajal. La muestra permite apreciar el grado de madurez que el género del documental científico ha alcanzado en España, así como la calidad y variedad de los proyectos de investigación que se desarrollan en este país. En la realización de los documentales han trabajado organismos tan prestigiosos como la Universidad de Zaragoza, el Consejo Superior de Investigaciones Científicas en la Antártida, el centro de excavaciones de Atapuerca o el Centro de Astrobiología CSIC-INTA en Río Tinto.

Isaac Newton decía: “Lo que sabemos es una gota de agua; lo que ignoramos es el océano”. Así, el documental cumple una función primordial en la difusión del conocimiento, ya que brinda la oportunidad de acercar al gran público temas tan diversos como insólitos y sorprendentes. Esta muestra propone un recorrido por la ciencia en mayúsculas, pasando de lo más diminuto a lo más global, de lo castizo a lo internacional, del pasado al presente.

Introducere

7

Rezultat al colaborării dintre Institutul Cervantes și Asociația Spaniolă de Film și Imagine Științifică, această serie de proiecții de documentare oferă posibilitatea de a aprofunda teme de mare interes și ne reamintește faptul că știința nu este ceva îndepărtat și aparținând unui grup restrâns de specialiști, ci este prezentă în tot ceea ce ne înconjoară. Actuala selecție de filme reflectă o paletă largă de teme, abordate dintr-o perspectivă simplă, dar riguroasă. Odată cu alegerea acestor filme documentare, s-a încercat evidențierea diferitelor aspecte ale muncii de cercetare care se efectuează în țările de limbă spaniolă, acordând o importanță deosebită progreselor științifice și eforturilor de protejare a mediului înconjurător: de la microbiologie până la zoologie, de la antropologie până la expedițiile științifice, trecând prin teme de actualitate, cum ar fi schimbarea climatică, la care se adaugă aprofundarea biografiei celui mai cunoscut om de știință spaniol, Ramón y Cajal. Documentarele selectate permit aprecierea gradului de maturitate pe care l-a atins în Spania genul intitulat documentar științific, precum și calitatea și varietatea proiectelor de cercetare care se află în desfășurare în această țară. La realizarea documentarelor au contribuit instituții prestigioase precum Universitatea din Zaragoza, Consiliul Superior de Cercetări Științifice pentru Antarctica, Centrul de săpături arheologice din Atapuerca sau Centrul de Astrobiologie INTA-CSIC de pe Río Tinto.

Isaac Newton spunea: “Ceea ce știm este doar o picătură de apă; ceea ce ignorăm este oceanul”. Astfel, documentarul îndeplinește o funcție primordială în difuzarea cunoașterii, oferind marelui public posibilitatea de a se apropia de teme diverse, insolite și surprinzătoare. Această serie de proiecții de film propune o parcurgere la nivel înalt a științei, mergând de la detaliu la global, de la specificitate locală la internațional, din trecut în prezent.

– Misa Rumi. Pueblo solar andino –

Sinopsis

La tecnología más moderna a veces puede encontrarse en el lugar más inesperado. A 3.600 metros sobre el nivel del mar, en medio de la Puna jujeña, hay un pueblito de doscientos habitantes llamado San Juan de Misa Rumi. En este pueblo, la electricidad, las cocinas familiares, la calefacción de la escuela, el horno de la panadería comunitaria y muchos otros artefactos funcionan con una energía tan limpia como abundante: la energía solar. Esto es el resultado del trabajo que desde hace quince años la Fundación Ecoandina realiza junto a las comunidades de la Puna, donde la radiación solar es una de las mejores del mundo.

En esta zona, las fuentes de energía más habituales son la leña y el gas envasado. Pero el gas es muy caro y casi no llega hasta las poblaciones dispersas y aisladas de la Puna. La leña es cada vez más difícil de conseguir y su uso constante amenaza con convertir a la región en un verdadero desierto. La solución principal a este problema que aportó Ecoandina fue la instalación de cocinas solares familiares. Armando Álvarez es diseñador y fabricante de cocinas solares. En 1992, en su taller de Tilcara, se hicieron las primeras cocinas para la región.

Dirigida por: Científicos para la Industria Argentina

Nacionalidad: española

Género: Documental

Productora: El Oso Producciones. Argentina. 2008

Idioma: español

Formato: DVD

Duración original: 14 minutos

Foto: ©El Oso Producciones / Científicos para la Industria Argentina

– Misa Rumi. Sat însorit din Anzi –

Sinopsis

Cele mai avansate tehnologii pot fi întâlnite uneori în cele mai neașteptate locuri.

La 3600 metri deasupra nivelului mării, în mijlocul podișului din regiunea Jujuy (Argentina), există un sat numit San Juan de Misa Rumi. În acest sat curentul electric, bucătăriile individuale, încălzirea școlii, cuptorul brutăriei comunale și multe alte unelte de acest fel funcționează pe baza unei surse de energie pe cât de curată, pe atât de abundentă: energia solară, rezultat al muncii pe care o desfășoară, de mai bine de cincisprezece ani, o fundație ecologică din Anzi împreună cu respectivele comunități locale, unde energia radiațiilor solare este una dintre cele mai puternice din lume.

10

11

În această zonă, sursele obișnuite de energie sunt lemnul și gazul îmbuteliat. Dar gazul este foarte scump și nu ajunge mereu până la comunitățile risipite și izolate din Anzi. Lemnul este, pe zi ce trece, mai greu de procurat, nemaivorbind despre pericolul de deșertificare ce derivă din tăierile masive de pădure. Soluția pe care a propus-o fundația Ecoandina pentru rezolvarea problemei alimentării cu energie a constat în montarea de plite care să funcționeze cu energie solară. Armando Álvarez este designer și fabricant de plite pe bază de energie solară. În 1992, în atelierul lui din Tilcara, au fost fabricate primele plite solare din regiune.

Regia: Cercetători pentru Industria argentiniană

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: EL Oso Producciones. Argentina.2008

Limba: spaniolă

Format: DVD

Durata: 14 minute

– Calentamiento global. Un problema del tamaño de un planeta –

Sinopsis

El programa relata el inmenso reto científico que supone intentar conocer cuál puede ser el futuro del planeta en las condiciones actuales de vertidos de gases de efecto invernadero a la atmósfera.

Los estudios que los científicos realizan sobre los glaciares o el empleo de modelos climáticos para conocer el clima del pasado y poder predecir el futuro, se presentan como algunos de los intentos de la ciencia para intentar dar respuesta al cambio climático.

Dirigida por: Javier Paricio Royo
 Nacionalidad: española
 Género: Documental
 Productora: Nuria Calleja. ICE/Universidad de Zaragoza. 2005
 Guión: Javier Paricio Royo
 Idioma: español
 Formato: DVD
 Duración original: 30 minutos

Foto: ©Javier Paricio / ICE. Universidad de Zaragoza

12

– Încălzirea globală O problemă de dimensiunea planetei –

Sinopsis

Filmul se referă la uriașa provocare științifică pe care o constituie încercarea de a afla cum arată viitorul planetei în condițiile actualei creșteri a concentrației gazelor de seră în aer.

Studiile realizate de cercetători asupra ghețarilor și studierea modelelor climatologice ale climei din trecut, precum și folosirea acestor informații în vederea anticipării evoluției climei în viitor, sunt prezentate în film drept pietre de încercare pentru toți acei cercetători care-și propun să găsească o soluție viabilă pentru schimbările climatice.

Regia: Javier Patricio Royo
 Țara: Spania
 Gen: Documentar
 Producător: Nuria Calleja. ICE/Universidad de Zaragoza. 2005
 Scenariu: Javier Patricio Royo
 Limba: spaniolă
 Format: DVD
 Durata: 30 minute

Foto: ©Javier Paricio / ICE. Universidad de Zaragoza

13

– Río Tinto. Marte en la Tierra –

Sinopsis

Bien fuera por la actividad minera desarrollada en la faja pirítica durante milenios, bien por otros motivos relacionados con la actividad industrial más reciente, las aguas del río Tinto (Huelva), se consideraron muertas durante años. El intenso color rojo de las aguas, su extrema acidez y la alta concentración en elementos metálicos evitaron dirigir esfuerzos en comprender el posible origen químico de este extraño sistema natural. Un grupo de investigadores de la Universidad Autónoma de Madrid iniciaron a finales de los 80 el estudio de los posibles microorganismos que allí habitaran, descubriendo con sorpresa que el área fuente del río Tinto albergaba una comunidad de microbios muy variada. Estudios posteriores de la microbiología y química del agua en los 90 empezaron a evidenciar que gran parte de las condiciones de extrema acidez alcanzadas en el río eran originadas por la actividad de ciertos microorganismos que son capaces de sobrevivir oxidando sulfuros metálicos, como la pirita. En efecto, la oxidación de la pirita por microbios quimiolitótrofos, como así se definen, produce la generación de una solución ácida con alta concentración en hierro oxidado, que es la sustancia que da el color característico al río Tinto. La investigación conecta con la que llevan a cabo científicos australianos en el desierto de Pilbara y a su vez con la que llevan a cabo científicos de la NASA sobre organismos extremófilos y sobre la posible existencia de vida en Marte. Actualmente científicos de la NASA y de la Universidad Autónoma de Madrid, pertenecientes al Centro de Astrobiología de Madrid estudian a fondo el hábitat del río Tinto, una corriente de 90 kilómetros, a la que los científicos norteamericanos encuentran similitud con la superficie de Marte.

14

15

Dirigida por: Manuela Gutiérrez y Enrique Nicanor

Nacionalidad: española

Género: Documental

Producción: COM4HD – Discovery Communications (España, 2001) Gabriel Neira y Lorenzo Dunoyer

Guión: Manuela Gutiérrez y Enrique Nicanor

Idea original: Manuela Gutiérrez

Idioma: español

Formato: DVD

Duración original: 47 minutos

– Río Tinto. Marte pe Terra –

Sinopsis

Fie din cauza activității miniere care se desfășoară în zonă (zăcăminte de pirită), fie din alte cauze legate de activitatea industrială mai recentă, apele râului Río Tinto (Râul Roșu) din Huelva au fost considerate timp de mai mulți ani ca lipsite de forme de viață. Roșul intens al apei, aciditatea lor extremă și marea concentrație de particule metalice au împiedicat multă vreme efectuarea de cercetări serioase a originii chimice a acestui straniu sistem natural. Un grup de cercetători de la Universitatea Autonomă din Madrid a inițiat la începutul anilor '80 un studiu dedicat posibilităților micro-organisme care ar putea trăi în acest mediu și au descoperit, spre marea lor surpriză, că întreaga albie a acestui râu constituie un mediu de viață propice pentru o gamă variată de microbi. Cercetările ulterioare de microbiologie și chimie, efectuate în anii '90, asupra apelor acestui râu au constatat că aciditatea ridicată a apei se datorează existenței unor micro-organisme care se dezvoltă oxidând sulfurile metalice, cum ar fi pirită. Într-adevăr, oxidarea pirită datorată activității acestor microbi chimiolitotrofi, cum au fost denumiți, produce o soluție foarte acidă, cu o concentrație ridicată de oxid de fier, substanță care dă culoarea caracteristică apelor Río Tinto, respectiv culoarea roșie. Aceste cercetări au fost coroborate cu cele efectuate de cercetătorii australieni în deșertul Pilbara, acestea din urmă fiind, la rândul lor, coroborate cu cele efectuate de cercetătorii NASA asupra organismelor extremofile și asupra posibilei existențe a unor forme de viață pe Marte. În prezent, cercetătorii de la NASA și cei de la Centrul de Astrobiologie din cadrul Universității Autonome din Madrid studiază în detaliu habitatul din Río Tinto, pe o lungime de 90 de kilometri, habitat care le sugerează cercetătorilor americani o mare asemănare între condițiile existente în Río Tinto și cele existente pe Marte.

16

17

Regia: Manuela Gutiérrez și Enrique Nicanor

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: Discovery Communications (Spania, 2001); Gabriel Neira și Lorenzo Dunoyer

Scenariu: Manuela Gutiérrez și Enrique Nicanor

Idee originală: Manuela Gutiérrez

Limba: spaniolă

Format: DVD

Durata: 47 minute

– En busca del mundo perdido. Expedición Gacela Dama –

Sinopsis

Siempre que evocamos el desierto del Sáhara, viene a nuestra mente un lugar infinito y mágico, de lucha constante entre la vida y la muerte, un lugar de interminables dunas *seif* o *barjanas*. Una interminable sucesión de desiertos diferentes y únicos, unidos entre sí, como tratando de competir entre ellos. Desierto negro, desierto verde, desierto ocre... combinados con un inmenso bloque de rocas dispuestas en estratos horizontales sobre los que se forman las zonas de *serir*, la *hammada* y los *ergs* de arena. La variedad de formas y paisajes que se observan están ligadas a los diferentes materiales geológicos que aparecen en esta área y que se componen de granitos, calizas, areniscas, mármoles y, en ocasiones, intercalaciones de material volcánico testigo de una actividad geológica más intensa...

18

19

Este documental, realizado por Clemente Tribaldos, sigue los pasos de la expedición dirigida por Jorge Pina. Recreando el mismo viaje que hicieron en su expedición científica de 1941, los catedráticos de Geología y de Geografía Física Eduardo Hernández Pacheco y Francisco Mº Pacheco nos muestra aspectos desconocidos del desierto del Sáhara y rememora la labor realizada en el siglo XIX por los expedicionarios españoles.

Dirigida por: Clemente Tribaldos Baraja

Nacionalidad: española

Género: Documental

Productora: Creativos Multimedia, Mediateca del CSIC y Televisión Educativa Iberoamericana (ATEI). 2007

Guión: Clemente Tribaldos

Idioma: español

Formato: DVD

Duración original: 26 minutos

– În căutarea lumii pierdute. Expediția Gazella Dama –

Sinopsis

Ori de câte ori ne gândim la deșertul Sahara, ne apare în minte un loc infinit și magic, o luptă constantă între viață și moarte, o întindere nesfârșită de dune longitudinale sau de *barchane*. O interminabilă succesiune de deșerturi unice și diferite, unite între ele, ca și cum ar încerca să se întrecă unele cu altele. Deșert negru, deșert verde, deșert ocru... combinate cu imense blocuri de stâncă dispusă în straturi orizontale peste care se formează zonele de *serir*, *hammada* și *erguri* de nisip. Varietatea de forme și peisaje care se observă derivă din diferitele materiale geologice care apar în această zonă și care se compun din granit, calcar, nisip, marmură și, uneori, intercalări de materii vulcanică -martor al unei activități geologice intense...

Acest documentar, realizat de Clemente Tribaldos, merge pe urmele expediției conduse de Jorge Pina. Recreând călătoria făcută cu ocazia expediției științifice din 1941, profesorii de geologie și geografie fizică Eduardo Hernández Pacheco și Francisco Mª Pacheco ne revelă aspecte necunoscute din deșertul Sahara și aduc în actualitate studiile realizate în secolul XIX de expediționarii spanioli.

Regia: Clemente Tribaldos Baraja

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: Creativos Multimedia, Mediateca CSIC și Televisión Educativa Iberoamericana (ATEI). 2007

Scenariu: Clemente Tribaldos

Limba: spaniolă

Format: DVD

Durata: 26 minute

– Atapuerca: patrimonio de la humanidad –

Sinopsis

Tras años de intenso trabajo, la tenacidad de un equipo de científicos está empezando a desvelar los secretos de un período muy poco conocido de nuestra historia. Debido a la escasez de restos fósiles, la evolución humana durante el último millón de años es todavía un gran misterio. Pero, hace 300.000 años, un grupo de 33 seres humanos encontró la muerte en circunstancias aún desconocidas. Sus restos quedaron sepultados en lo más profundo de una cueva en la sierra de Atapuerca, en el norte de España. Allí, en un lugar llamado la Sima de los Huesos, se encuentra la mayor acumulación de fósiles humanos jamás encontrada. Además, en Atapuerca, se han encontrado los fósiles humanos más antiguos del continente europeo, con más de 780.000 años de antigüedad.

22

Dirigida por: Javier Trueba
 Nacionalidad: española
 Género: Documental
 Productora: Madrid Scientific Films. 2002
 Guión: Juan Luis Arsuaga
 Idioma: español
 Formato: DVD
 Duración original: 45 minutos

Foto: ©Madrid Scientific Films / Fundación Atapuerca

– Atapuerca: patrimoniu al umanității –

Sinopsis

După ani întregi de lucru intens, tenacitatea unui grup de cercetători a început să dea roade dezvăluind secretele unei perioade foarte puțin cunoscută a omenirii. Dată fiind puținătatea de resturi fosile, evoluția umană în ultimul milion de ani constituie încă un mare mister. Dar acum 300000 de ani, un grup de 33 de ființe umane și-au găsit moartea, în împrejurări încă necunoscute, iar resturile lor au rămas îngropate în adâncurile unei peșteri din Sierra de Atapuerca în nordul Spaniei. Acolo, într-un loc cunoscut sub numele de Sima de los Huesos se găsește cea mai mare acumulare de fosile umane descoperite vreodată. Tot în Atapuerca au fost găsite cele mai vechi resturi de oseminte umane de pe continentul european, datând de acum 780000 de ani.

23

Regia: Javier Trueba
 Țara: Spania
 Gen: Documentar
 Producător: Madrid Scientific Films. 2002
 Scenariu: Juan Luis Arsuaga
 Limba: Spaniolă
 Format: DVD
 Durata: 45 minute

Foto: ©Madrid Scientific Films / Fundación Atapuerca

– Tramposos –

Sinopsis

Las formas de caza de algunas de las especies más curiosas del planeta llevan a pensar que los animales son en ocasiones tan ingeniosos como el hombre, ¡o más!

Unas pocas especies extraordinarias, utilizan tales técnicas para engañar a sus presas que podríamos describirlas verdaderamente como auténticas trampas vivas... A estos bellos monstruos de la caza les hemos llamado cariñosamente ¡tramposos!

Dirigida por: Álvaro Mendoza
Nacionalidad: española
Género: Documental
Productora: Álvaro Mendoza Productions. 2006
Guión: Álvaro Mendoza
Idioma: español
Formato: DVD
Duración original: 52 minutos

Foto: ©Álvaro Mendoza Productions

24

25

– Animale-capcană –

Sinopsis

26

27

Modalitățile de a vâna ale unora dintre cele mai bizare specii de animale de pe planetă ne duc cu gândul la faptul că animalele sunt uneori la fel de ingenioase ca omul, dacă nu chiar mai mult!

Câteva dintre aceste specii, extraordinare, folosesc astfel de metode ingenioase pentru a-și captura prada, metode care ar putea fi descrise ca adevărate capcane vii... Vânători trișori, i-am numit noi cu simpatie pe acești frumoși monștri!

Regia: Álvaro Mendoza
Țara: Spania
Gen: Documentar
Producător: Álvaro Mendoza Productions. 2006
Scenariu : Álvaro Mendoza
Limba: spaniolă
Format: DVD
Durata : 52 minute

Foto: ©Álvaro Mendoza Productions

– Las últimas hoces –

Sinopsis

En el Museo Etnológico de La Font de la Figuera han entrado nuestros personajes, quienes oportunamente pueden decirnos mucho sobre los objetos recuperados y allí expuestos. Dos hombres cargados de tiempo reconocen un pasado común y sienten en ese lugar una emoción especial. Viendo las hoces que les dio el abuelo a sus nueve años, el día que comenzaron a segar como unos hombres, recuerdan ese pasado de continuas siembras, inciertas cosechas y duros trabajos para labrar la tierra.

Dirigida por: Eugenio Monesma Moliner
 Nacionalidad: española
 Género: Documental
 Productora: Pyrene P.V., S.L. 2005
 Guión: Eugenio Monesma
 Idioma: español
 Formato: DVD
 Duración original: 35 minutos

Foto: ©Eugenio Monesma Moliner / Pyrene P. V.

28

– Ultimele seceri –

Sinopsis

La Muzeul Etnologic din Font de la Figuera, am întâlnit oameni care ne pot povesti multe lucruri despre obiectele găsite și expuse în Muzeu. Doi bărbați în vârstă rețrăiesc un trecut comun și sunt cuprinși de o emoție specială atunci când intră în muzeu și revăd secerile pe care au învățat să le folosească de mici, de la vârsta de nouă ani, învățând de la bunicii lor. Își amintesc ziua când au mers la secerat și apoi semănatul, culesul, recoltele uneori nesigure și munca grea de străngere a roadelor.

Regia: Eugenio Monesma Moliner
 Tara: Spania
 Gen: Documentar
 Producator: Pyrene P.V., S.L. 2005
 Scenariu : Eugenio Monesma
 Limba: spaniolă
 Format: DVD
 Durata: 35 minute

Foto: ©Eugenio Monesma Moliner / Pyrene P. V.

29

– Santiago Ramón y Cajal: las mariposas del alma –

Sinopsis

Con motivo del centenario de la concesión del Premio Nobel de medicina a Santiago Ramón y Cajal, TVE ha realizado el documental *Santiago Ramón y Cajal: las mariposas del alma*, en coproducción con la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales. La 2 lo emitió el pasado 17 de diciembre dentro del espacio "Creadores del Siglo XX". Este documental ha sido elaborado con la colaboración de los herederos de Santiago Ramón y Cajal, el CSIC, el Instituto Cajal, el Colegio de Médicos de Madrid, la Universidad de Zaragoza, los museos CosmoCaixa de Madrid y Barcelona, el Instituto Karolinska (Estocolmo), la embajada de España en Estocolmo, el Instituto Cervantes (Estocolmo), la diputación de Huesca, el gobierno de Aragón y el Club Cajal, entre otros,

Dirigida por: Ana Martínez
Nacionalidad: española
Género: Documental
Productora: TVE Javier González. 2007
Guión: Ana Martínez
Música: Juan Bardem
Idioma: español
Formato: DVD
Duración original: 60 minutos

– Santiago Ramón y Cajal: fluturii din suflet –

Sinopsis

Cu ocazia centenarului acordării Premiului Nobel pentru Fiziologie și Medicină medicului spaniol Santiago Ramón y Cajal, TVE a realizat documentarul intitulat *Santiago Ramón y Cajal: fluturii din suflet*, coproducție cu Societatea Statală pentru Comemorări Culturale. Canalul 2 al TVE a difuzat acest documentar în cadrul programului "Creatori ai secolului XX". Documentarul a fost realizat cu sprijinul moștenitorilor lui Santiago Ramón y Cajal, al Consiliului Superior de Cercetări Științifice din Madrid, al Institutului Cajal, al Colegiului Medicilor din Barcelona, al Muzeelor Cosmocaixa din Madrid și din Barcelona, al Institutului Karolinska din Stockolm, al Camerei Deputaților din Huesca, al Guvernului din Aragón și al Clubului Cajal.

Regia: Ana Martínez

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: TVE, Javier González, 2007

Scenariu: Ana Martínez

Muzica: Juan Bardem

Limba: spaniolă

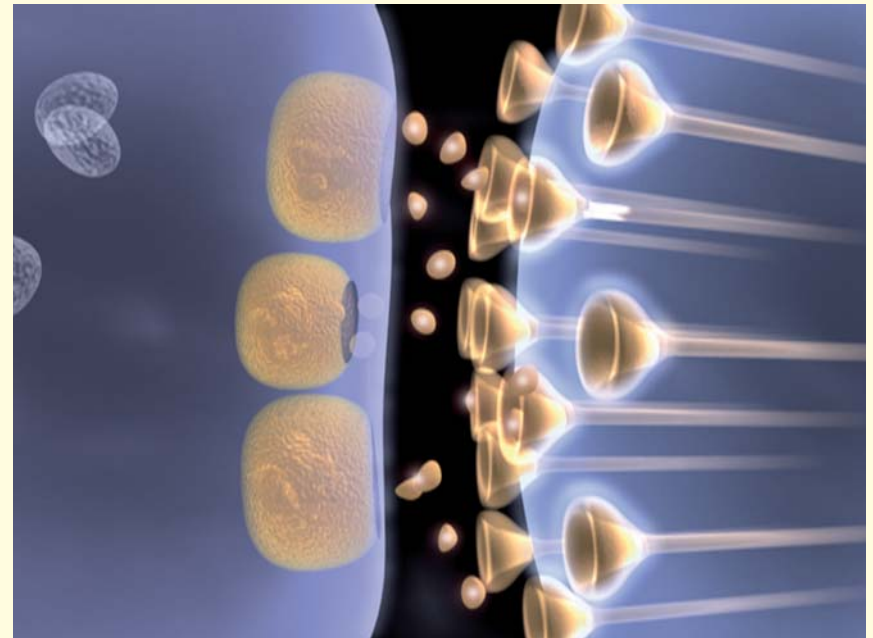
Format: DVD

Durata: 60 minute

Foto: ©Ana Martínez / TVE

32

33

– El lince ibérico –

Sinopsis

El lince ibérico (*Lynx pardinus*), uno de los felinos más bellos de Europa, ostenta recientemente el lamentable récord de ser catalogado como “el felino más amenazado del mundo”. Presente tan solo en la península Ibérica, se barajan cifras de 100 a 200 ejemplares. La escasez de su principal fuente de alimentación, el conejo (*Oryctolagus cuniculus*) y la persecución de los cazadores en terrenos de caza por su competencia en las presas, ha ido diezmando sus poblaciones. Además, las barreras artificiales, tales como la canalización de arroyos y riveras, las autopistas, las vías férreas, han contribuido negativamente a su expansión.

Este gran depredador, con un alto grado de especialización y adaptación al matorral, mantiene por parejas grandes territorios donde cazar y reproducirse. Los ejemplares nuevos tienen que dispersarse a otras zonas y, por lo general, no lo consiguen, mueren cazados, atropellados o de hambre.

En el sur de España, Andalucía alberga la población mundial viable de esta especie. Doñana y Sierra Morena no dejan de ser “jaulas de oro”, donde encuentran comida y protección. Fuera les aguarda la muerte. La crítica situación ha hecho que la administración y los estamentos científicos nacionales e internacionales tomen actitudes comprometidas y encaminadas a conocer mejor el comportamiento animal, sus presas, territorios, etc., para intentar salvarlo. Esperamos que no sea tarde.

Dirigida por: Antonio Sabater
Nacionalidad: española
Género: Documental
Productora: Multivisión Digital.2001
Guión: José Mª Montero Sandoval
Idioma: español
Formato: DVD
Duración original: 12 minutos

– Lynxul iberic –

Sinopsis

Linxul iberic (*Lynx pardinus*), una dintre cele mai frumoase feline din Europa, are în prezent statutul-record de a fi cea mai amenintată felină pe cale de dispariție din lume. Răspândit doar în Peninsula Iberică, nu se cunoaște numărul exact de exemplare, dar se știe cu precizie ca mai trăiesc între 100 și 200 de exemplare. Scăderea numărului de exemplare de iepuri (*Oryctolagus cuniculus*) care constituiau principala sursă de hrană a linxului, vânătoarea și prinderea în capcane, au decimat populația de lincși existentă. Barierele artificiale de tipul redirectionărilor albiilor de râuri și pârauri, construirea de autostrăzi, căi ferate etc. au contribuit și ele la scăderea dramatică a numărului de exemplare.

Acest prădător, super-specializat în vânătoarea în vegetație de tip arbust, își delimitează teritoriul de vânătoare corespunzător unei singure perechi. Exemplarele nou-născute trebuie să găsească alte zone de vânătoare și, negăsindu-le, fie sunt vânat, fie strivite de mașini, fie mor prin înfometare.

În sudul Spaniei, în Andaluzia, își are habitatul cea mai mare populație de lincși. Cu toate acestea, zonele Doñana și Sierra Morena sunt doar niște cuști aurite unde felinele găsesc hrană și protecție. Dincolo de aceste zone protejate, pentru lincși nu mai există decât moartea. Această situație critică a făcut ca administrația spaniolă și colectivele de cercetare naționale și internaționale să ia măsuri destinate să studieze comportamentul acestui animal, prada, teritoriul ca să poată găsi soluții pentru a-l salva de la extincție. Să sperăm că nu e prea târziu.

Regia: Antonio Sabater

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: Multivision Digital.2001

Scenariu: José Mª Montero Sandoval

Limba: spaniolă

Format: DVD

Durată: 12 minute

– Mundos diminutos. Las charcas efímeras –

Sinopsis

La serie muestra no sólo la belleza y la singularidad de formas de los seres vivos más pequeños del mundo, sino también su actividad, sus técnicas de alimentación, sus estrategias reproductivas y su importancia para el ecosistema global.

El agua de lluvia es la responsable de la supervivencia de los ecosistemas terrestres, ya que permite el crecimiento de la vegetación. Buena parte de esta agua penetra en el suelo para engrosar el volumen de agua subterránea, pero en determinados lugares, debido a las características especiales del terreno, tras las lluvias aparecen charcas en las que el agua se ha estancado y su presencia pone en marcha el reloj biológico de muchos seres vivos, especialmente de los organismos microscópicos que constituyen la base de los ecosistemas que se establecen en estos entornos.

La mayor o menor permanencia del agua en el suelo depende de muchos factores, pero tarde o temprano las charcas se secan. Sin embargo, la evolución de muchos de estos microscópicos seres vivos ha propiciado la aparición de estrategias que les permiten superar los largos periodos de sequía.

Dirigida por: Rubén Duro
Nacionalidad: española
Género: Documental
Productora: José Luis Calvo, Javier Bueno. 2006
Guión: Rubén Duro
Idioma: español
Formato: DVD
Duración original: 27 minutos

– Lumi minuscule. Bălți temporare –

Sinopsis

Documentarul ne arată nu doar frumusețea și unicitatea formelor de viață ale celor mai mici ființe vii din lume, ci și activitatea lor, tehnicile de nutriție, strategiile reproductive și importanța pe care o prezintă pentru ecosistemul global.

Apa de ploaie este principala răspunzătoare pentru supraviețuirea ecosistemelor terestre și pentru creșterea vegetației. Mare parte din această apă se infiltrează în sol și crește volumul de apă subterană, dar, în unele locuri, date fiind caracteristicile geologice ale terenului, în urma ploilor apar așa numitele bălți în care apa stătătoare pune în funcțiune mecanismul biologic al multor ființe vii, în special al organismelor microscopice care sunt, de altfel, și baza acestor ecosisteme. Doar că, mai devreme sau mai târziu, apa din bălțile respective se retrage și, atunci, micro-organismele din respectivul mediu trebuie să găsească strategii de supraviețuire care să le permită viața și în perioadele lungi de lipsă de apă.

40

41

Regia: Rubén Duro
Țara: Spania
Gen: Documentar
Producător: José Luis Calvo, Javier Bueno, 2006
Scenariu: Rubén Duro
Limba: spaniolă
Format: DVD
Durata: 27 minute

– Antártida, la vida en el límite –

Sinopsis

Durante el verano austral de los años 1994 y 1995, un equipo de biólogos marinos inició una de las aventuras científicas más apasionantes. Este grupo de investigadores pretendía desarrollar el proyecto Bentart, con el objetivo de realizar el estudio “integral” de la fauna marina de la península Antártica. Los resultados permitieron conocer un lugar inexplorado y especies nuevas para la ciencia.

En el año 2003, el equipo decidió continuar su exploración hacia el sur, hasta el mar helado de Bellinghausen. A bordo del buque oceanográfico *Hespérides*, a treinta grados bajo cero y ayudados de robots submarinos, este equipo de científicos liderado por la bióloga Ana Ramos ha buceado bajo el hielo para estudiar los fondos marinos a más de mil metros de profundidad, asomándose a una parcela desconocida de nuestro planeta.

Dirigida por: José Antonio Moya
Nacionalidad: española
Género: Documental
Productora: Taller de Imagen Universidad de Alicante. 2004
Guión: José Antonio Moya
Idioma: español
Formato: DVD
Duración Original: 48 minutos

Foto: ©José Antonio Moya

42

43

– Antarctica, viața la limită –

Sinopsis

Pe durata verii australe a anilor 1994 și 1995, o echipă de biologi marini a inițiat una dintre aventurile științifice cele mai captivante. Acest grup de cercetători a dorit să dezvolte proiectul Bentart, al cărui obiectiv îl constituia realizarea unui studiu complet asupra faunei marine din peninsula antarctică. Rezultatele cercetărilor lor au deschis calea spre cunoașterea unui loc niciodată pe deplin explorat până atunci și au dezvăluit existența unor specii noi, necunoscute pentru oamenii de știință.

În 2003, același grup de cercetători a hotărât să continue explorarea și mai spre sud, până la Marea Bellinghausen. La bordul submarinului Hesperides, la minus treizeci de grade, cu ajutorul roboților submarini, scotocind sub gheață și studiind fundul oceanului la mai mult de 1000 de metri adâncime, grupul condus de Ana Ramos a descoperit drumul către o zonă complet necunoscută a planetei noastre.

Regia: José Antonio Moya

Țara: Spania

Gen: Documentar

Producător: Taller de Imagen Universidad de Alicante.

Scenariu: José Antonio Moya

Limba: spaniola

Format: DVD

Durata: 48 minute

Foto: ©José Antonio Moya

44

45

